

**CHRISTINE LIEBERKNECHT,
TÜRINGIA SZABADÁLLAM (TARTOMÁNY) MINISZTERELNÖKE
ÜDVÖZLŐ BESZÉDE**

Tisztelt Németh miniszterelnök úr,
 tisztelt Schüssel szövetségi kancellár úr,
 excellenciás urak (Ausztria és Magyarország nagykövetei),
 tisztelt Al-Wazir miniszterelnök-helyettes és gazdasági miniszter úr,
 tisztelt Höhn miniszter úr,
 tisztelt Carius miniszter úr
 és a kor jelenlévő tanúi, akiket különös tisztelettel üdvözlök:
 Bella Árpád úr, aki magyar határőrtisztként 1989-ben megnyitotta a határt,
 Hans Gözl úr, aki osztrák határőrtisztként a határ túlsó oldalán állt,
 Kozma Imre atya, aki 1989. augusztus 14-én létrehozta az első segélytábort a Magyarországon lévő NDK-menekültek számára, eleget téve jelmondatának, hogy „Nyitva a kapu s még inkább a szív”,
 Bäume asszony, aki Boeselager asszony munkatársaként segített gondoskodni az NDK-menekültekről
 és Wagner úr, aki máltai lovagként menekülttáborokat állított fel,
 tisztelt hölgyeim és uraim!

„Mikor éri el a következő települést?

Mi vár rá a következő napokban és hetekben?

Gyökeret tud-e verni új életében?

De elege van a kérdésekből és útnak indul. Egyik lépés a másik után, óvatosan ereszkedik le a sötét szőlőhegyen. A szőlőtőkék mintha zsinórra lennének felfűzve, egyik a másik mellé ültetve és példásan gondozva, s minden tőke szőlőfürtökkel teli. A sötétségben is jól látja a tőkék közt nagy gonddal kijelölt utakat.

Ez már biztosan nem Magyarország.”

Ez a rövid részlet *Olaf Hintze és Susanne Krones* „Hogy hagytam el a tegnapi világot” című regényéből származik, amely az erfurti Olaf Hintze történetét meséli el, aki 1989 augusztusában azok közé tartozott, akik a magyar-osztrák határon el tudtak menekülni az NDK bezártsága elől.

Olaf Hintze szerzőtársával, Susanne Kronéval együtt leírja saját és sok ezer más menekült reményeit és félelmeit, bizonytalanságát és bizakodását, az NDK-sok szabadság utáni vágyát, a haza, a család és a barátok elvesztése miatt fenyegető félelmet.

Ekkor, 1989. augusztus 20–21-én, amikor Olaf Hintze átlépte a magyar-osztrák határt, a vasfüggöny még nem volt átvágva. A szögesdrótkerítések álltak még. Senki sem tudta, mi fog történni.

Annai volt ismert, hogy Magyarország Németh Miklós miniszterelnök vezetésével olyan reformkurzust követ, amelynek világos célja az Európai Közösséghez való közeledés. Ezen felül az is köztudott volt, hogy Magyarország az osztrák határon már májusban megszüntette az aknamezőt és a határvédelmi jelzőrendszert. Minél „átértéktelőbb” lett a vasfüggöny a magyar határon, annál inkább reménykedtek az NDK-ból érkezett menekültek, hogy Ausztrián keresztül Nyugatra utazhatnak.

Augusztusban még senki nem tudta, mi lesz a menekülthullám kimenetele. Mit tesz a Szovjetunió? Kína alig néhány héttel korábban fojtotta el véresen a békés tüntetést a Mennyei Béke terén. Az emberek az 1968-as csehszlovák népfölkelésre is jól emlékeztek, amikor azt szovjet tankokkal verték le.

De a Mihail Gorbacsov vezette Szovjetunió most nem avatkozott be. Magyarország szuverén döntést hozott: Tisztelt Németh úr, Magyarország 1989. szeptember 11-én megnyitotta határait, és – ahogy ön fogalmazott – „az emberiesség jegyében” hagyta, hogy az NDK-állampolgárok kiutazhassanak az általuk kívánt égtáj felé.

Mihail Gorbacsov már ezt megelőzően felhívást tett közzé az „európai ház” közös felépítésére, amire ön, igen tisztelt Németh úr, most joggal hivatkozhatott válaszként az NDK-vezetés éles tiltakozására: „Ha tényleg fel akarjuk építeni az európai házat (...), nem lehet újra lezárni a határokat. Egy ilyen házban nem lehetnek olyan szobák, amelyeket szögesdrót választ el egymástól.”

Ön az emberiesség jegyében megnyitotta az NDK-ból jött menekülteknek a Nyugat felé vezető utat. Az egyik német lapban közölt cikkében így ír a határok 1989. szeptemberi megnyitásáról:

„Önálló, szuverén döntésünkben két indíték vezérelt bennünket: 1. Az emberek iránti önzetlen szeretet erkölcsi kötelessége. 2. Az alapvető emberi jogok érvényre juttatásának kötelessége.”

Miután magára nézve is kötelezőnek tekintette e magas erkölcsi mércét, huszonegyezer NDK-állampolgár előtt nyitotta meg a szabadságba vezető utat.

Az ön felebaráti szeretettől és szolidaritástól áthatott gesztusának ezen felül mélyreható politikai hatása is volt. A határnyitás olyan volt, mint egy kinyitott szelep, amely a nyomás megszűnésével végleg destabilizálta az NDK-t. Azzal, hogy engedett az emberek szabadság iránti vágyának, növelte a nyomást az NDK-rezsimre.

Meggyőződésem, hogy a Magyarországon és Csehszlovákiában lévő menekültek jelentősen hozzájárultak az NDK-ban végbement békés forradalom sikeréhez, mert motorját képezték az 1989 nyarán és őszén gyors ütemben lezajlott eseményeknek.

Korántsem túlzás azt állítani, hogy a vasfüggöny és a berlini fal leomlása Sopronban kezdődött. Ezért is mondhatta a szintén Point Alpha-díjjal kitüntetett Helmut Kohl: „A Brandenburgi kapu alatt lévő föld magyar föld.”

Tisztelt Németh úr, önnek nagy része volt abban, hogy Magyarország jelentős szerepet játszott Németország és Európa kettéosztottságának megszüntetésében. Ezért döntött úgy a Német Egység Alapítvány kuratóriuma egyhangúlag, hogy ebben az évben önt tünteti ki a Point Alpha-díjjal a Németország és Európa egységéért szerzett érdemeiért.

Ezzel egyszersmind elismerjük az egész magyar nép múlhatatlan érdemeit is az 1989-es évben. Hiszen éppen ön írta: „Nehéz döntésünkben segítségünkre volt a magyar nép szolidaritása és mély humanizmusa, de a magyar egyházak magatartása is.”

Ezért is olyan nagy öröm számomra, hogy az önök személyében, igen tisztelt Kozma úr és igen tisztelt Bella úr, a magyar nép két olyan képviselője is itt van közöttünk, akik annak idején segítettek a német menekülteknek.

Tisztelt Schüssell kancellár úr, ön vállalta, hogy megtartja Németh miniszterelnök úr laudációját. Ezért rendkívül hálás vagyok önnek. Hiszen nyugati tranzitorizásként Ausztria is kulcsfontosságú szerepet játszott az 1989-es korszakváltásban.

Ön akkor gazdasági miniszterként tevékenykedett az osztrák kormányban. A Vranitzky-kormány tagjaként maga is hozzájárult, hogy a menekültek a határtól eljussanak Bécsbe a német nagykövetségre és a nyugatnémet menekülttáborokba.

Akárcsak az előljáróban említett Olaf Hintze, aki 1989-ben éppen 25 éves volt. 1989. augusztus 20-án késő este ért osztrák területre. Ott találják rá a határ menti szőlővidék lakói, hogy elvigyék a legközelebbi rendőrségre, ahol menekültként jelentkezhet. Megfelelő okmányokkal ellátva vonattal indul el Bécsbe, az ottani német nagykövetségre. És új élet kezdődik számára a szabadságban, akárcsak több tízezer más NDK-menekült számára is.

Az akkori magyar kormány készsége, hogy megnyissa a határokat, alapvető feltétele volt a békés forradalom sikerének, Németország és Európa békében és szabadságban való egyesülésének.

Tisztelt Németh úr, ön annak idején felismerte az idő szavát, és ennek megfelelően cselekedett. Kohl szövetségi kancellár 1989. szeptember 12-én ezt táviratozta Budapestre: „Soha nem fogjuk elfelejteni, amit Magyarország ezekben a napokban értünk tett.” Ez a mondat ma is érvényes. Hálásak vagyunk önnek és a magyar népnek akkor kinyilvánított szolidaritásukért. A Point Alpha-díj e hála jele.

Tisztelt Al-Wazir miniszter úr, tisztelt Schüssel kancellár úr, örömmel várom beszédeiket.